

4689 3. Beh. af Forstl. i. Finantslov f. Finantsaavet fra 1. April 1873 til 31. Mars 1874. 4690

Men Hans Majestæt befalede os at fortsætte vore Forretninger, og vi adlød. Hans Majestæts Svar paa de Adresser, som bleve indgivne dels af dette Thing og dels af Landsthinget, ere bekendte; det er det kongelige Budskab til Thingene — til Folket. Naar der nu foreligger et Forslag om Forkastelse af Finantsloven, adskiller jeg for min Del dette meget væsentlig fra Forslaget om Adressen, skjøndt der umiddelbart er en vis Sammenhæng. Forskjellen er ikke blot ikke, at Kongens Beslutning ligger imellem, men den træder væsentlig frem ved at se paa Bestaffenheden af det Middel, som Thinget opfordres til at benytte. Der er en umiskjendelig Sammenhæng, forsaavidt den ærede Ordfører meget skarpt har gjenagt den Fordring, som under Adresseforhandlingerne blev udtalt her i Thinget, nemlig at Hans Majestæt ved Dannelsen af sit Ministerium skulde tage et afgjørende Synsyn til de Anskuelse, som til et vist Tidspunkt raadede i Folkethingets Flertal, men ved Siden af denne Fordrings Gjentagelse er der den væsentlige Forskjel, at Fordringen nu søges gennemført ikke ved en Henvendelse til Hans Majestæt Kongen, men ved et saadant Middel som Finantslovens Regtelse. Man har, mine Herrer, kaldet denne Fordring Fordringen om det parlamentariske Systems Gjennemførelse. Det kunde være tvivlsomt, hvorvidt dette med Rette kan siges om det Krav, der gjøres af Forslagsstilleren; men dette vil jeg i alt Fald i Dag lade ligge. Lad os forudsætte, at det, som nu kræves, er det parlamentariske Systems Gjennemførelse. Det er paastaaget, at en saadan Fordring skulde have Hjemmel i Grundloven; det er paastaaget, at Grundloven skulde give Folkethinget en saadan Overvægt, at der i Kraft deraf kunde fordres, og jeg vil føie til, kunde tilstedes et Regjeringsystem, som udelukkende eller dog i det Hele og Store fortrinnsvis var bygget paa de hos Folkethingets Flertal til enhver Tid raadende Anskuelse, med Tilsidekastelse af alle andre i Folket levende Overbevisninger og Krav. Nu er det min aldeles bestemte Overbevisning, at en saadan Fordring ingen Hjemmel har i den danske Grundlov, og — tillad mig at sige det — jeg tror mig i Stand til at dømme om den danske Grundlovs Karakter. Jeg tror at kjende dens Tilblivelse og Virksomhed saaledes, at jeg vel tør aflægge Vidnesbyrd i denne Retning, og dette Vidnesbyrd gaar ud paa, at saa sandt som det er en konstitutionel Regjeringsform, der er indført ved denne Grundlov, saa sandt er der ikke et eneste Ord i den, som hjemler denne Fordring paa en parlamentarisk Regjering, allerede af

den naturlige Grund, at de Mænd, som havde Indflydelse paa Grundlovens Tilblivelse, vidste, at hvilken Mening, der end maatte næres om dette Systems Fortrin eller Mangler, det stod fast, det lod sig ikke gjennemføre ved Grundlovsparagrafer. Hvorledes kan det da udvilles? Det er Spørgsmaalet, mine Herrer, hvor og hvorledes har det parlamentariske System udviklet sig? Lad os engang skjærpe Blikket for Betingelserne for det parlamentariske System gennem en Betragtning af de Vilkaar, under hvilke et virkelig parlamentarisk System har udviklet sig. Man tør vel sige, at det eneste Sted, hvor et sandt parlamentarisk System har staaet sin Brøde, er i det britiske Rige. Hvor lang Tid, mine Herrer, har imidlertid det parlamentariske System i England brugt for at udvikle sig til sit nuværende Standpunkt? Det er nu mine Herrer, omtrent 600 Aar siden, Parlamentet kom til Væ. Det System altsaa, som i England har udviklet sig i Løbet af 24 Generationer, det skulde i Danmark være indført i Kraft af nogle Bogstaver i Grundloven af 1849, eller man skulde i alt Fald i Kraft af disse Bogstaver i 24 Aar være kommen til det, hvortil man i England kom gennem lige saa mange Slægtfølger! Og hvorledes har den Udvikling i England været, hvorigjennem man er kommen til dette System, hvilken Indflydelse har denne Udvikling haft paa den Form, hvori selve dette System aabenbarer sig? Ere de ærede Medlemmer, som tale om en parlamentarisk Regjering, sig det bevidste, hvad det vil sige i England? Kjende de det parlamentariske System i England saaledes, at de virkelig tør sige, at det vil være til Gavn for Danmark? Jeg tror, at de, hvis de kjendte det tilfulde, ville ræddes for det. Det er et stærkt Ord, men det er ikke for stærkt, naar man en Gang imellem skal sammenbringe sin Tante i et stærkt betegnende Udtryk. Hvad er det, der væsentligt karakteriserer den lange seige Udvikling i England? Det er, at Alt er foregaaet gennem en langsom historisk Overlevering under Brydninger mellem de stærke Samfundselementer, som have været de raadende. Dette har staaet sit uværdige Udtryk i Vilkaarene for et Ministeriums Dannelselse og det har staaet sit ikke mindre eiendommelige Udtryk i de Vilkaar, under hvilke det arbeides. Hvilke Betingelser, mine Herrer, tror de, der ere de ledende ved Dannelsen af et Ministerium i England? Den, der drager sine Slutninger blot fra en flygtig Avislæsning, tror, at det Hele kommer an paa et Par Stemmers Dømtal i Underhuset. Jeg skal